

2.5. Соціальні та медіа-комунікації

Ільченко Б. В.

bogdan_ilch@ukr.net

старший викладач кафедри соціології
факультету управління персоналом, соціології та психології
КНЕУ імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНЕ СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Динамізм та турбулентність соціоекономічних процесів, загострення екологічних проблем в сучасних загальносвітових реаліях зумовлюють пошук нових підходів до сталого розвитку суспільства, які мають сприяти більш раціональному використанню ресурсів навколишнього середовища, поліпшувати стан довкілля та, разом з тим, забезпечувати прогресивний розвиток економічних та соціальних процесів.

Порядком денним у сфері сталого розвитку до 2030р. [1] визначено необхідність пошуку глобального консенсусу у формуванні узгодженої політики та діалогу урядів, бізнесу та громадськості щодо актуалізації екологічної складової цивілізаційного розвитку та пошуку оптимального балансу між економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічним благополуччям.

Одним із векторів пошуку такого балансу став поступовий перехід провідних країн до «зеленої» економіки. «Зелена» економіка – це новий тренд, який покликаний вирішити дилему «економічне зростання vs захист довкілля» відповідно до глобальних ЦСР, забезпечивши комплекс політико-правових та управлінських рішень щодо забезпечення сталого виробництва та споживання за одночасного включення екологічних питань у процес прийняття цих рішень.

«Зелена економіка» представляє собою інноваційний та стратегічний шлях розвитку глобальної, національної та регіональної економіки, де її основними пріоритетами є досягнення екологічних та соціальних ефектів, спрямованих на

забезпечення сталого економічного зростання. віддзеркалює сучасні вимоги щодо економічного розвитку, де підкреслюється необхідність врахування екологічних та соціальних аспектів для досягнення гармонії між економікою, суспільством та навколишнім середовищем» [2].

В Україні необхідність упровадження концепції «зеленої економіки» пов'язана складною соціально-економічною ситуацією, низькою якістю навколишнього природного середовища, що дедалі погіршується внаслідок війни, низькою енергоефективністю та екобезпекою національних виробництв, погіршенням здоров'я нації та якості життя населення. Національна економіка потребує поступового переходу від «коричневої» індустріальної економіки до нової «зеленої».

Водночас у світлі повоєнної відбудови та подальшої євроінтеграції України такий перехід має супроводжуватися не лише екоінноваціями, цифровізацією, циркулярним виробництвом та розумним споживанням. Важливою передумовою має бути дотримання принципу «належного управління», що включатиме, зокрема, ефективні стратегії та практики комунікування з суспільством щодо формування ефективних «спільних правил гри», програми просвітництва та сучасні освітні програми, посилення соціального діалогу та впровадження практик відповідального партнерства між ключовими стейкхолдерами на національному та територіальному рівні та на рівні окремих підприємств, що спонукатиме суспільну легітимацію цієї політики та формування здорової еко-економічної культури громадян.

Принцип належного управління зеленою економікою [3] передбачає активну участь громадськості на засадах соціального діалогу та відповідального партнерства, прозорості, демократичної підзвітності.

Таким чином вважаємо за доцільне говорити про **комплексну проблему зеленої трансформації України** крізь призму належного управління через удосконалення комунікацій, діалогу та партнерства влади та ключових стейкхолдерів на усіх рівнях.

Тож розбудова сучасного інституту соціального партнерства, прийняття та впровадження нового суспільного договору є чи не ключовою передумовою збалансованого розвитку поствоєнної України. Сучасна парадигма соціального партнерства базується не лише на системному упровадженні та повазі до формальних норм та правил, а і на раціональному самообмеженні сторін такого партнерства, тобто високого рівня соціальної відповідальності.

«Досягнення вагомих довгострокових соціальних і економічних результатів можливе лише на основі соціально відповідальної поведінки та оптимізації інтересів держави, працівників, роботодавців, акціонерів, споживачів та інших суб`єктів громадянського суспільства» [4, 459].

Таким чином, зелена трансформація – це складна багатоаспектна проблема, яка виходить за рамки тільки зеленої економіки, зеленого відновлення чи кліматичного врядування. *Це комплекс інституційних та нормативно-правових змін на основі удосконалення комунікацій, діалогу та партнерства влади та ключових стейкхолдерів на усіх рівнях у 4-ох взаємопов`язаних аспектах:*

1) розбудови архітектури «зеленого» урядування та розробки збалансованої політики «розумних спільних правил гри»;

2) розроблення та реалізацію стратегії комунікування із суспільством, включаючи формування «зелених наративів» у комунікаційному просторі, «зелене» просвітництво та посилення «зеленої» складової освітнього процесу;

3) реалізації узгодженого усіма ключовими стейкхолдерами плану зеленого відновлення країни, в тому числі постраждалих від військових дій у форматі державно-приватних партнерств, «зелених» проєктів соціально відповідального бізнесу, громадських екологічних ініціатив тощо;

4) перехід від «коричневої» до «зеленої економіки» на принципах, за стандартами та на основі сучасних технологічних рішень, поширених в ЄС та провідних країнах світу та належної підтримки бізнесу.

З метою удосконалення процесу зеленої трансформації України необхідно:

1. В частині впровадження моделі належного урядування:

Створити «єдиний центр прийняття рішень» через спеціальний механізм координації формування та реалізації державної політики з сфери зеленої трансформації. Потрібне створення спеціалізованої платформи для організаційного, експертно-аналітичного, інформаційного забезпечення діяльності влади у сфері зеленої політики. Такою платформою може стати Український кліматичний офіс, який має відігравати важливу роль у забезпеченні координування та контролю, а також стати майданчиком взаємодії для різних рівнів прийняття рішень, включаючи регіональний (місцевий), а також співпраці різних стейкхолдерів, зокрема громадянського суспільства і бізнесу.

2. В частині стратегії комунікування із громадськістю необхідно розробити комплексну комунікаційну стратегію, спрямовану на підвищення обізнаності громадськості, бізнесу та організацій громадянського суспільства щодо системи зеленої трансформації та її переваг, щоб забезпечити підтримку зелених ініціатив і сформувані почуття спільної відповідальності серед усіх зацікавлених сторін.

Має відбуватися капіталізація соціальної відповідальності не лише в контексті ефективності підприємницької діяльності, а й у напрямку «приросту» капіталу соціального, коли усвідомлення суб`єктом свого місця і ролі у сталому розвитку громади (країни) та її зеленій трансформації має навіть більшу вагу, ніж непрямий прибуток організації. Також необхідно забезпечити системну інтеграцію проблематики зеленої трансформації в освітній процес, впровадження відповідних дисциплін, модулів та тренінгових курсів до освітніх програм ВНЗ, а також поширення «зеленої» неформальної освіти; відповідні зацікавлені особи, як державні службовці, так і представники приватного сектору, повинні отримати необхідні знання і опанувати навички для успішної реалізації ініціатив.

3. В частині реалізації Плану зеленого відновлення суттєво посилити нормативно-правове забезпечення та мотиваційні механізми державно-приватного партнерства (ДПП) з реалізації процесів зеленого відновлення. Оскільки відновлення повоєнної соціальної інфраструктури України є

надзвичайно амбітним завданням, ДПП є одним із найзручніших способів його реалізації, адже головна перевага таких партнерств полягає у диверсифікації інструментів, зеленого відновлення: це і допомога міжнародних організацій, зокрема європейських, це і робота з приватними інвесторами, як вітчизняними, так і іноземними, зрештою, це і залучення грантових ресурсів насамперед коли йдеться про місцеві проекти.

4. В частині забезпечення переходу від «коричневої» до «зеленої економіки» - забезпечення стабільного та прозорого регуляторного середовища через залучення стейкхолдерів до розробки та реалізації регуляторної політики; системної допомоги приватному сектору у впровадженні стандартів «зеленого» виробництва та менеджменту ЄС, зокрема через залучення бізнес-асоціацій та профільних об'єднань підприємців та роботодавців; інституційне сприяння залученню інвестицій і фінансових ресурсів у «зелені» проекти, зокрема із залученням коштів донорів; просування «зелених» ініціатив на місцевому рівні, а також забезпечення належної підготовки і підтримки кваліфікованих кадрів у «зелених» сферах.

Використана література:

1. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Генеральна Асамблея ООН, 25 вересня 2015 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku
2. Зінчук Т., Паламарчук Т., Усюк Т. Діалектика розвитку «зеленої економіки» в умовах глобалізації. Економіка та суспільство, 2022, (44).
URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-86> .
3. The 5 Principles of Green Economy. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.greeneconomycoalition.org/news-andresources/the-5-principles-of-green-economy>.
4. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.]: за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.